

REİS — Bunların müstacelen müzakeresi kabul olundu.

MUSTAFA FEYZİ EF. (Konya) — 38 - 40 maddelik bir şeyin bir günde, iki günde müzakeresine imkân var mıdır?

REİS — Efendim ikinci defa reyî âlilerine vaz'etmek hiçbir netice tevlihetmez. Müstaceliyeti zaten halledilmiştir. Halledilmiş bir takririn tekrar reye vaz'ına bir mahal kalmamıştır. Efendim suallere geçiyorum.

3. — SUALLER, CEVAPLAR

1. — *Ertuğrul Mebusu Halil Beyin, Menhubat komisyonuna verilecek ücürata dair şifahi sual takririne Maliye Vekili Hasan Fehmi Beyin şifahi cevabı (6/69)*

(70 nei içtimada yazılı olan Ertuğrul Mebusu Halil Beyin takririni okundu.)

MALİYE VEKİLİ HASAN FEHMI B. (Gümüştane) — Efendim Menhubat komisyonları reis ve âzalarının ücreti huzurlarıyla kırtasiye ve müteferrika gibi masrafları tediye olunur diye kanunda bir madde mevcuttur. Bu kanunun tatbiki için Adliye, Dahiliye Vekâletleri bir talimatname tanzim ettiler. Tanzim edilen talimatnamenin bir maddesinde denmiş ki; komisyonların masarifi ile ücreti huzurları ve masarifi müteferrikaları, masarifi gayrimelhuza tertibinden tesviye edilir. Bu talimatname ne yazılırken ne tebliğ edilirken Maliye Vekâletinin reyî mütalâası alınmadı. Vekâletin bundan haberi olmadı. Eskişehir Muhasebeciliğine bu talimatname gittikten sonra ücreti huzur olarak tahakkuk eden bu matlubun havalesi mezkûr muhasebecilikten istenildiği zaman Maliye Vekâleti haberdar oldu. Malûmuâlıleri Menhubat komisyonları tağayyübeden eşhasın, düşmanın istilâsı zamanında müslümanların gasp ve garet ettikleri emval ve eşyasını muayyen bir müddet zarfında idari ve kazai bir kararla ashabına iade etmek için teşkil edilmiştir. Vazifeleri haddizatında kazaidir. Mahkemelere ait vazifelerdendir. Kısmen de idaridir. Çünkü idari bir surette teşkil olunmuştur. O vakit Maliye Vekâleti Dahiliye Vekâletine bir tezkerre tebliğ etti ve dedi ki: Masarifi gayrimelhuza tertibi Maliye bütçesindedir. Maliye bütçesinde olan öyle bir paranın sarfı talimatnameye derecedilirken bu tahsisatın kâfi olup olmadığını ve bunun mahallî sarfı hakkında Maliye Vekâletinin mütalâası alınmak ve ondan sonra talimatnameye derecetmek icabeder. Bilhassa masarifi gayrimelhuza gibi Heyeti Vekile

kararıyla sarfı lâzımgelen - malûmuâlıleri Maliye bütçesinde mevcudolmakla beraber masarifi gayrimelhuza Heyeti Vekile kararıyla sarf olunur - Heyeti Vekile kararıyla sarfı lâzımgelen böyle bir tahsisatın miktarı kifayet etse bile Heyeti Vekilenin reyî ve muvafakatini almak lâzımgelir. Binaenaleyh harcırah tertiplerinizi veya müteferrika tertiplerinizi kâfi ise havale verin, kâfi değilse o vakit avans hitam bulmak üzere idi. Hidematı unumiye için istenilecek avansa ilâvesi suretiyle talebolunacaktı. Avansa ilâveten bunu isteyin. Heyeti Vekileye yazıldı. Muhabere uzadı. Binnetice bu paranın masarifi gayrimelhuza tertibi haddizatında buna kâfi değildir. Tağayyübeden eşhasın ifa ettikleri cürümden mütevellit bir masraf olduğu için buna kifayet etmez.

SADIK B. (Karahisarı Sahib) — Cürüm yok.

MALİYE VEKİLİ HASAN FEHMI B. (Devamlı) — Müsaade buyurunuz efendim. Esas budur. Tağayyübeden eşhasın, İslamların emvali üzerinde gasp ve garet suretiyle ifa etmiş oldukları bir cürüm hukuku şahsiye cihetini telâfi için teessüs etmiş bir heyet olduğu için emvali metruke hesabı carisinden tesviye etmek çaresini Maliye Vekâleti, Heyeti Vekileye arz ve teklif etti. Heyeti Vekileden de bu hafta zarfında karar çıktı. Esbabı teahhur arz ettiğim gibi bunun Adliye harcırah ve müteferrikalarından verilmesi lâzımgelirken harcırahları kâfi değilmiş, verilmemiş, ondan sonra alınan tahsisat ilâve edilmek lâzımgelirken istenilmedi. Teahhur eti. Masarifi gayrimelhuza diye yazılan madde yazılmadan evvel bu para kâfi midir? Bunu ifa edebilir mi, edemez mi? Diye Maliyeden bir mütalâa sorulmadı. Onun için teahhur etti. Binnetice emvali metruke hesabı carisinden tesviyesini daha muvafık, daha mantiki bulduk ve Heyeti Vekileden de o yolda karar çıktı. Bu hafta biz de o suretle ma-